

Тарасевич Наталія Вадимівна
к.е.н., доцент кафедри банківської справи
Діну Марія Євгенівна
студентка 4 курсу факультету фінансів та банківської справи
Одеського національного економічного університету
м. Одеса, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ЕЛЕКТРОННОГО БАНКІНГУ В УКРАЇНІ

У статті розглядається сучасний стан вітчизняного ринку онлайн-банкінгу та визначено основні тенденції, що склалися на ньому. Надано узагальнюючу характеристику ринку електронного банкінгу в 2017–2018 років. Визначено основні напрями розвитку вітчизняного ринку електронних банківських послуг.

Ключові слова: *електронний-банкінг, інтернет, мобільний банкінг, дистанційне обслуговування, технології.*

Сучасний розвиток банківського сектору нерозривно пов'язаний з упровадженням та вдосконаленням систем віддаленого банкінгу. Темпи розвитку сучасних технологій стрімко ростуть з кожним роком. Розглянемо визначення інтернет банкінгу.

Інтернет-банкінг являє собою комплекс засобів дистанційного банківського обслуговування, яке здійснюється в будь-який час і в будь-якому місці, де є доступ в Інтернет. Інакше кажучи, інтернет-банкінг - це автоматизований віртуальний операційний зал звичайного банку [3, с. 96].

Розвиток систем електронного банкінгу є вигідним як для клієнта, так і для банку. Оскільки, якщо раніше банку потрібно було розширювати мережу своїх відділень, то сьогодні такий банк має впроваджувати сучасні технології, кількість та якість послуг віддаленого банкінгу. Завдяки електронному банкінгу банки скорочують адміністративні витрати (на персонал, оренду приміщення тощо). Якщо говорити про користь для клієнтів, то це значна економія часу, заощадження на комісійних за оформлення платежу [1, с.9].

В умовах розвиненої конкуренції банки змушені шукати нові шляхи залучення клієнтів. З розвитком інформаційних технологій виникає банківське дистанційне обслуговування, в сучасних умовах воно відрізняється новими стандартами проведення фінансових операцій та якістю обслуговування, а також надає можливості залучення нових і утримання діючих клієнтів банку. Оскільки банки інтенсивно розвивають дистанційне обслуговування, необхідно визначитися з тим, що включає даний вид банківського продукту.

Дистанційне банківське обслуговування – це сукупність інформаційних технологій, засобів, що використовуються для надання банківських послуг (продуктів) на відстані, без відвідування клієнтами офісу банку та без безпосереднього контакту з співробітниками банку – «home-bankings», найчастіше з використанням комп'ютерних і телефонних мереж.

Система дистанційного обслуговування клієнтів банку – це багатофункціональний пакет програмного і апаратного забезпечення, який дозволяє клієнтам банку здійснювати різного роду операції, управляти своїми рахунками в режимі онлайн і отримувати широкий спектр відповідної фінансової інформації без відвідування банку.

Системи дистанційного обслуговування на сучасному етапі мають безліч модифікацій, тому можна виділити такі технології дистанційного банківського обслуговування:

- «Клієнт-банк»: Банк-клієнт – Home-banking, PC-banking; Інтернет-клієнт – Internet-banking, Mobile-banking, WAP-banking, WEB-banking.
- «Телефон-клієнт»: SMS-banking, Phone-banking.
- Обслуговування з використанням банкоматів та терміналів (ATM-banking).

Експерти відзначають, що протягом 2014–2018 рр. у сфері електронного банкінгу в Україні відбувся значний прорив. Лише за 2014 р. кількість платежів через Інтернет зросла з 120,5 млн. до 256,4 млн., а в грошовому вираженні обсяг трансакцій збільшився більш ніж удвічі – до 112,7 млрд. грн.

Ринок найбільш популярних видів електронного банкінгу, таких як мобільний та Інтернет-банкінг, в Україні стрімко зростає та знаходиться на стадії вдосконалення. Активний розвиток відбувався протягом останніх 10 років, оскільки, створено і впроваджено необхідні сервіси, програмне забезпечення й технології передачі даних, запущений швидкісний мобільний Інтернет 3G та 4G [1, с. 10].

Досліджуючи структуру клієнтів ринку електронних банківських послуг, експерти відзначають не повну готовність клієнтів до заміни традиційного обслуговування дистанційним. За даними Світового банку, найбільш активними користувачами електронних банківських послуг є: населення віком 15-24 роки, серед яких активних користувачів 54% та 25+ років, серед них активних – 64%. Подібна тенденція характерна для більшості банківських установ в Україні. Стосовно гендерного розподілу клієнтів, то 65% приходить на чоловіків і 54% – на жінок.

Найбільш активними та технологічними учасниками ринку є: «Приват-Банк», «Альфа-Банк», «Ощадбанк», «Банк Восток», «VTB Банк», «ПУМБ», «Райффайзен Банк Аваль», «УкрСиббанк» та «Укрсоцбанк». Лідером за впровадженням Інтернет-технологій в Україні, безперечно, є «ПриватБанк», база якого давно перевищує мільйон осіб. За ним – «Альфа-Банк», «Укрсиббанк», «Банк Восток» та деякі інші.

Серед основних видів онлайн-послуг, що пропонують банки, можна виділити такі: перегляд виписок за рахунками; оформлення депозитів, погашення кредитів, обмін валют, переказ грошей, замовлення додаткової пластикової картки, поповнення мобільного телефону, здійснення різних видів платежів, купівля білетів, а також оформлення страхового полісу [2, с. 118].

Що стосується цінових параметрів обслуговування у системах Інтернет-банкінгу для фізичних осіб у банках України, то станом на 01.01.2018 37 організацій із 40 (або 92,5%) не стягували плату за підключення до сервісу, до них

належать: «Ощадбанк», «ПриватБанк», «ПУМБ», «УкрСиббанк» та ін., тоді як деякі фінансові установи (7,5%) заробляли на цій послугі, а саме: UniversalBank (100 грн.), «Сбербанк Росії» (10 грн.) «Банк інвестицій та сбережень» (100 грн.).

Протягом 2017–2018 рр. на ринку електронного банкінгу намітилися позитивні тенденції.

1) Збільшення кількості платіжних сервісів для оплати комунальних та інших рахунків та запуск Р2Р-переказів. Перекази Р2Р мають такі переваги: незначна вартість переказів; можливість здійснювати платіж 24/7, використання як стаціонарного комп'ютера, так і мобільного телефону; можливість здійснювати онлайн-перекази грошей на карти користувачів інших банків [4, с. 45].

2) Набувають популярності мобільні додатки та їх функціонали, спрощується процес підключення до онлайн-банкінгу та все більше використовуються для платежів новітні технології, наприклад соціальні боти Facebook Messenger. Відбувається підвищення популярності мобільних платежів із використанням смартфона [4, с.47].

3) Єдиний стандарт електронної дистанційної ідентифікації клієнтів BankID, який отримав підтримку з боку Національного банку України.

Таким чином, дистанційне банківське обслуговування, як один із способів надання банківських послуг, придбав широку популярність в розвинених країнах і поступово захоплює вітчизняний фінансово-кредитний сектор. Виявлена тенденція пояснюється рядом переваг цього виду надання банківських послуг, як для банківських установ, так і для споживачів їх послуг.

Отже, ринок електронного банкінгу в Україні протягом останніх років вдосконалюється та активно розвивається. Аналіз основних параметрів ринку дав змогу оцінити загальну характеристику його розвитку. Серед головних трендів цього періоду було визначено: Р2Р-перекази; підтримка Національним банком України єдиного стандарту електронної дистанційної ідентифікації клієнтів BankID; розвиток мобільних платежів із використанням смартфона.

Список використаних джерел:

1. Абрамова, Я. А. Особливості та розвиток традиційних банківських послуг // Актуальні проблеми гуманітарних та природничих наук. - 2015. - № 5-1. - С. 8-11.
2. Кучанський О.Ю. Перспективи розвитку в Україні систем дистанційного банківського обслуговування клієнтів. / // Інформаційні технології управління. - 2015. - № 23. - С.115-119.
3. Шалига Т.С. Розвиток дистанційних банківських послуг як показник модернізації елементів національної банківської системи / Т.С. Шалига // Вісник Української академії банківської справи. – 2010. – № 2(29). – С. 95–99.
4. Тищенко О. І. Огляд сучасних тенденцій на ринку онлайн-банкінгу в Україні / О. І. Тищенко // Економіка і суспільство: Мукачівський державний університет. - 2017. - №13. - С. 43-67